

BALAI UJSÁG

Tek.

Magyar Nemzeti Muzeum
Széchenyi könyvtára
BudapestSZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BAJA, GRÓF ZICHY BÓDOG-TÉR 8. SZ.
TELEFONSZÁM: 45.FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. MAMUSICH JÓZSEFELŐFIZETÉS EGY HÓNAPRA 2-80 fillér.
EGYES PÉLDÁNYSZÁM ÁRA 12 fillér.
Megjelenik hétköznaponként d. u. 2-kor.

Köszönjük neked Desgranges

Tudtuk, soha egy percig kételyünk nem volt abban, hogy a háborút nem hős katonáink veszítették el, akik küzdöttek, kitartottak és helyt állottak esőben, fagyban, gránátzáporban és mérges gázok ködében, — hanem elvesztették — a szociáldemokrata szervek, akik idehaza forradalmasították az országot és megásták a nemzet sírját.

Nemcsak nálunk volt ez így, hanem a hatalmas német birodalomban is, ahol a háborúnak utolsó pár hónapjában zuhanásszerűen omlott össze a polgári társadalom, s utána a hadsereg.

Tudta, érezte mindenki, hogy a szociáldemokrácia hazaárulást követett el, de senki nem tudta azt oly nyersen, annyira komisz őszinteséggel kézzelfoghatóvá tenni, mint ahogyan a francia kémszervezet ördögi ügyességi vezetője Pierre Desgranges tette azt most megjelenő emlékirataiban, ahol beszámol a központi hatalmak katasztrófális bukásának okairól, s ahol leplezetlenül elmondja, miként sikerült neki forradalmasítani és ezáltal a földre tektetni Németországot.

Elmondja Desgranges, hogy a hollandi szociáldemokraták meleg ajánló soraival érkezett Berlinbe, ahol megkezdte a német birodalom forradalmasítását, amely munkájában hűséges és odaadó segítőtársakra akadt a német szociáldemokrata part vezérei-ben.

Szinte drámaian megdöbbenők a részletek, amint beszámol arról, hogyan segítettek elő munkáját Liebknecht, az ismert nevű német szocialista vezér, Ledebur, Picke, Mehrin, akiket a német forradalom gonosz szellemeinek nevez. Az adatok egész légiójával igazolja és bizonyítja, hogy a szociáldemokrata vezérek milyen tervszerűen indították és folytatták az aknamunkát saját hazájuk ellen.

Alig pár hónapi munka után már beszámol megbízónak, a francia hadvezetőségnek a nem várt eredményről, aminek fényes bizonyítékát adták a német szocialista munkások, amikor 1918 elején közel 300.000 munkás sztrájkba lépett. Leírja ezek után, milyen drámai gyorsasággal perogtak az események, hogyan lopták el a szocialisták a német hadvezetőség fegyverszállítmányait, hogyan szerelték fel titkos fegyverraktáraikat, hogyan esett áldozatul pár hét alatt az egész Nyugatnémetország és Rajnavidék a szélsőséges radikálisok forradalmi céljainak, úgy annyira, hogy megbízói szükségessé látták lassabb tempóra, mérsékletre inteni Desgrangest.

1918 júniusban még egyszer megkísérelte Von Hellingrath, bajor hadügyminiszter megállítani a végzet útját — írja emlékiratában — fölémelte tiltakozó szavát a szociáldemokraták agitációja ellen, fölhiyta nemzete figyelmét a nemzetellenes aknamunkára, s kérte, hogy a hatalomnak minden rendelkezésére álló eszközével vessenek véget a szociáldemokraták további munkájának, de szavai visszhang nélkül maradtak, a végzetet megállítani már nem lehetett. Meg volt fertőzve és meg volt metelyezve mindenki.

Igy omlott össze egy nagy, hatalmas birodalom, fiai egy részének gonoszsága, más részének vaksága és bűnös közönyössége folytán.

„Hihetetlen, de igaz, hogy a szocialisták forradalmi tevékenysége még a kitűnően szervezett és fegyverkezett német hadsereg tagjai között is tökéletesen aláasta a tekintély, fegyelem és az összetartás fogalmát” írja utolsó jelentésében a

hirhadt kém, s egyben jelenti, hogy az egymást kergető események hatása következtében megbízatása véget ért.

Brutális őszinteséggel leplezi le a szociáldemokraták gonoszságát és a polgári társadalom hihetetlen vakságát, de éppen azért köszönettel, nagy köszönettel tartozunk neki. Talán ez is felnyitja néhányunknak szemét. Talán felnyitja a magyar munkásságnak is a szemét, s látni fogja minden magyar minden látni akaró munkás, kik voltak mai nyomorának sirásói s kik az ő vezérei? Ezért köszönjük a leleplezést Desgrangesnek.

A németek Desgranges-e jelentkezett. Vajjon mikor fog jelentkezni a mi Desgrangesünk ???

tumhoz vezetett: azonnal kihasználta a hivatalos párt híveinek tájékozatlanságát, tanácstalanságát, — és a legnagyobb vehemenciával indította meg a saját akcióját. Ugyanakkor, hogy a keresztény párt híveinek zűrzavara teljes legyen,

gombamódra bukkantak fel a kerületben az önjelöltek:

és mindegyikük azzal köszöntött be a községekbe:

„Én vagyok a hivatalos jelölt!”

Budapest pedig hallgatott. Se cáfolat, se megerősítés, semmi.

Mert Láng János rövid távirata, melyben mintegy „utasította” a községeket, hogy senki mellett állást ne foglaljanak, míg ő nem mozdul, — ebben a helyzetben nem javított, hanem

rontott a helyzeten.

A táviratnak tartalmától eltekintve is, nyomtatott formája, gépirásos betűi, lerövidített fogalmazása következtében valami személytelen, barátságtalan, túl tárgyilagos karaktere van Csoda-e, ha egyik önértékes nagyközség előjárósága, mikor tudomást szerzett Láng József táviratáról, azt mondotta a bírónak:

— „Már pedig bíró uram, ha a Láng képviselő ur lemondott a mi mandátumunkról, akkor ne rendelkezék felőle. Majd intézkedünk róla mi magunk.”

Hiba hibát követ.

Az általános tanácstalanságban a kerület katolikus

papságának egy része Mojzes János dr. mellé áll,

mert benne — pillanatnyilag az egyetlen szilárd pontban, az egyetlen emberben, aki látszólag tudja, hogy mit akart — érzi az egyetlen utat, mely ebből a káoszából jkivezett, annál is inkább, mert Mojzes János kötelezően kijelentette, hogy *akár lesz hivatalos jelölt, akár nem, a keresztényszocialista párt programjával lép fel.*

Az egyik község nagyműveltségű, de talán túlzottan akciósomjas plebánosa viszi körül Mojzes Jánost a kerületben, hogy a papságnak ajánlja és bemutassa, — és már megy a távirat Budapestre és Kalocsára: Mojzes dr a kerület papságának jelöltje.

De — ugyanekkor — újabb távirat érkezik Budapestre. Láng János közli, hogy a hivatalos jelölt Bud pénzügyminiszter sógora,

Alföldy dr.

öt kell támogatni. A kerület papsága tanácstalanul áll. Mi történjen most Mojzessel? A papi kísérettel megtett körutat a kerületben mégse lehet kiradirozni, meg nem törtétté tenni, — és a népek is nehéz lesz meg-

Csata után

II.

(Első közlemény lapunk tegnapi számában.)

Azon okok és összefüggések vizsgálatában, melyek a keresztényszocialista és gazdasági párt hivatalos jelöltjének a regőcei kerületben bekövetkezett váratlan és hatásában nehezen kiszámítható vereségét okozták, tegnapi cikkünkben addig a megállapításig jutottunk el, hogy a párt és a kerület képviselője, Láng János

éppen akkor veszítették el a belső kontaktust a kerület választóközönségével, éppen akkor voltak a legkevésbé tájékozva a kerületben megfeszített erővel dolgozó felforgató erők jelentőségével és célkitűzésével, amikor erre a közeli képviselőcsere miatt a legnagyobb szükség lett volna.

Pedig nem kétséges, hogy a taktikai helyzet eredetileg a keresztényszocialista pártnak kedvezett: hiszen óriási előnyt jelentett a mandátum birtoklása, valamint az a körülmény is, hogy a képviselőváltás bekövetkezését általában és időpontját különöseket

csak ez a párt tudhatta előre matematikai pontossággal. Nekik lett volna tehát módjukban az új választásokat már hetekkel Láng képviselő lemondása előtt elkészíteni — de legalább is: a jövődő változás tudatában jóelőre szorosabbra fűzni a kerület és párt közötti köteleket, — minden intézkedést megtenni arra, hogy a nyáj a pásztorcsere interregnuma alatt szét ne szaladjon, hamis pásztorok, farkas, ragály áldozata ne lehessen.

Ezzel szemben mi történt? Mint villámcsapás a derült égből, oly váratlanul hatott a kerületben Láng János lemondásának híre,

melyről a kerület lakossága — beleértve a párt legerősebb, legmegbízhatóbb támaszait is — az újságból, vagy a rádió útján szerzett tudomást.

Pedig azon átalakulás, melynek következtében Láng János mandátumát letette, hogy más, fontos pozícióba kerüljön bizonyára nem huszon négy óra alatt született meg és ha miat bizonyosság nem is, de mint lehetőség kétségkívül már *három napok óta a levegőben volt*, semmi szükség nem volt tehát rá, hogy a párt hívei csak a megtörtént eseményről értesüljenek és még hozzá ilyen furcsa, a híven kitaró pártemberek önértéket kétségkívül sértő, harci elánját és áldozatkészséget kétségkívül lehitő módon.

De még ez a hiba is jövátéhető lett volna, ha a párt azonnal, mielőtt Láng János lemondásának híre — lényegileg mindegy, hogy a párt akaratából-e vagy indiszkréción folytán — a nyilvánosságra jutott, me'tette volna a szükséges intézkedéseket a kerület megóvására, előkészítésére, irányítására.

De mi történt?

Egy darabig — hivatalosan, a párt részéről — semmi. Azok, akik a kerületben a párt bizalmának letéteményesei voltak, hiába vártak egy írást, — egy embert, aki lejön hozzájuk és tájékoztatja őket ezekről az eseményekről melyek *végeredményben mégis csak őket is érdeklik.*

De senki sem jött, semmi sem történt. De annál több történt a keresztényszocialista pártion kívül, — a párt ellen.

Mojzes János dr.,

aki évek során át építette makacs kitarással, követ kő mellé rakva az utat, mely végül a regőcei mandá-

magyarízi ezeket a váratlan ide-oda fordulásokat.

De még ki se hült ez a szenzáció, már újabb érkezett.

Alföldi dr nem lép fel, — de Mojzes dr sem lehet a párt hivatalos jelöltje,

mert meg se kísérelte a pártba belépni, — de igenis szálakat szőtt, összeköttetéseket próbált teremteni olyan irányokban, melyek a keresztény és konstruktív pártok elveivel közös nevezőre nem hozhatók. És leíródik egy levélben a mondat, mely később oly valószínű bizonyult:

„Mojzes doktornak a keresztényszocialista párt legjobb esetében híd, létra lenne arra, hogy a parlamentbe bejusson, de egyszer bejutva új, a mi elveinkkel szöges ellentétben álló irányban orientálna.

Ez azonban a választók, a kerület szemponjtából

csupa negativum.

A választók hallották, hogy ki nem lett hivatalos jelölt: de még mindig nem tudják, hogy ki lesz az?

A kerület papságának egy része — nyilvánvalóan azzal a tiszteletreméltó igyekezettel, hogy ebből a poshasztó sztagnálásból — melyben persze a céltudatosan és eszközök válogatása nélkül dolgozó Mojzes dr vetése egyre inkább növekedett — a kivézető utat megtalálja, egy másik önjelölt:

Artinger

mellett foglalt állást, — aki szintén mint „hivatalos jelölt” mutatkozik be a kerületben.

És újra megismétlődik — más formák között — a turné, mely pár napja még Mojzes vitte körül a kerületben.

Ekkor — az utolsó pillanatban — történik, hogy a budapesti pártvezetőség észbekap és belátja, hogy a keresztény párt vezetés tanácsalansága alatt

iesztően megizmósodott

Mojzes párttal szemben csak olyan jelölt veheti fel a küzdelmet, aki Mojzes helyi, lokális fajsúlyával szemben egyéni és politikai fajsúlyt képvisel.

Igy került a kombiációk homlokterébe Wild József jelöltsége,

akit egyéni tulajdonságai, politikai súlya, a keresztényszocialista párt-hoz valamint a kormányhoz fűződő erős kapcsolatai, de főleg és döntően az a körülmény, hogy magyarországi német családból származik,

kiválóan alkalmassá tettek, volna — egy korábbi időpontban — a harc felvételére és a mandátum elnyerésére.

És így érkezett meg pár nappal később, — de már pár héttel később a kerületbe Wild József a párt hivatalos, tele jóindulattal, őszinteséggel, egyenes jóhiszeműséggel, — tele undorral a szokásos demagóg választási eszközökkel, undorító öndicséretekkel, hamis és csak a választás tartalmára érvényes ölekezésekkel szemben. Tele őszinte, tiszta jóindulattal, segítségi vágygal.

Fájdalom: az ő eszközei ekkor már, az eseményeknek ebben a stádiumában már nem érvényesülhettek: ekkor már dult a demagógia, titkos, italos éjjeli

gyülekezeten már osztották a földet, már „Dunát rekesztették” az „urakkal.”

A csata el volt veszítve, még mielőtt Wild József a kerület földjére tette volna lábát.

Balkáni rejtelmek a Jugoszláviából kiutasított magyar családok tragédiája körül

II.

— Ezek a családok mind tényleg igazolt optánsok, de ezeken kívül Röszkén át 71, Szőregen át pedig 3, összesen 74 olyan család érkezett, akiknek állampolgársági helyzete legalább is bizonytalan és akik ugyszólván tudtukon és akaratkön kívül váltak magyar állampolgárokká.

Vannak közöttük olyan emberek, akik éveken át katonáskodtak már a szerb hadseregben. Vannak azután olyanok, akik a szerb sorozásokon em valya be, vagy mert már előbb is alkalmatlanok voltak a katonai szolgálatra, hadmentességi adót fizettek, akik tehát joggal hitték azt, hogy szerb állampolgárok. Ezek éveken át éltek Szerbiában, ahol házat, földet vettek, vagyont szereztek s most pedig mindenüktől megfosztottan a szegedi menekült szálláson sanyalódnak, borzalommal és könnyek között emlégetve azokat a szörnyű utolsó órákat, amikor megszokott környezetükből, családjuktól hirtelen elszakították és át dobták a szerb határon őket, anélkül, hogy legfontosabb ügyeiket is csak valamennyire rendezhették volna. Férjekkel beszéltem, akiket nagybeteg feleségük mellő hurcoltak a vasuti állomásra, apákkal, akik el sem bucsuzhattak az iskolában levő gyermekeiktől, mert a jugoszláv hatóságok emberei azonnali indulást parancsoltak.

A trianoni szerződés betű szerinti értelmezésével nézve a kiutasításokat, meg kellett állapítanom, hogy az esetek legnagyobb részében tényleg a trianoni békeszakasz alapján jártak el a szerb hatóságok, annál súlyosabb kritika alá esik azonban az a mód, ahogyan az optálásokat ügyét a jugoszláv hatóságok kezelték.

A most kiutasított családok férfitagjait annakidején, amikor a hatóságok az állampolgársági ügyeket rendezték, megidezték a községi elöljáróságra, ahol azután mindenféle kérdést intéztek hozzájuk. Megkérdezték katonaköteles e, szolgált e a szerb hadseregben. A legtöbb esetben ezek a szegény emberek azt sem tudták, hogy miről van szó, milyen célt szolgált az ő hatósági kihallgatásuk, amelynek végén aláírás végett egy szerbnyelvű és általuk meg sem értett okmányt tettek elébük. Mint most utólag kiderült, ezek az okmányok nem tartalmaztak egyebet, mint annak a kijelentését, hogy az illető fél Magyarországra optált.

— Teltek, multak a napok anélkül, hogy ezeknek a szerencsétleneknek fogalmuk lett volna arról, hogy ők immár magyar állampolgárok, akikre nézve november elseje a kiutasítás veszedelmét hozza magával. Így következett el azután a szomorú dátum, amelynek napján a jugoszláv hatóságok kiméletet nem

ismerő eréllyel és gyorsasággal tették át őket a magyar határon.

— A belgrádi magyar követség egy megbízottja, valamint a belügyminisztérium állampolgársági osztályának kidüldöttje most tartózkodnak Szegeden, hogy ezeknek az optálásoknak az ügyére teljes világosságot derítsenek, addig is azonban, amíg a szerencsétlen százhatvan család jövő sorsáról és elhelyezkedéséről megfelelő gondoskodás történik, a népjóléti minisztérium karolta fel a szerencsétlen menekült ügyét és a népjóléti minisztérium költségén folyik elszállásolásuk és ételmezésük is.

— Ugyanakkor pedig a magyar kormány a legnagyobb előzékenységgel és figyelemmel kezeli a Magyarországon élő és Szerbia javára optált szerb családok ügyét. A szerb optánsok számára november 1-én a magyar kormány kétheti kiköltözködési haladékot engedélyezett és bár az optánsok ügyében a viszonyosságot szerződés nem biztosítja, a méltányosság úgy kívánna, hogy a jugoszláv kormány legalább is hasonló figyelmességgel kezelje a jugoszláv területet elhagyni kényszerülő magyar optánsok ügyét. Ez azonban nem történik meg.

A bajai Mentőegyesület egy évi és egy havi munkássága

A bajai Mentőegyesület október hónapban a sok igénybevévés következtében fokozott munkát fejtett ki. Betegszállítás 50 ízben történt, mentésre 13 esetben volt szükség csupán egyszer szerepelt. Betegszállítás helyben 4) vidéken 10 esetben végeztek a betegek közül 32 nő 18 férfi volt. Az október havi forgalom helyben 207, vidéken 544, összesen 751 kilométer autó utba került és elfogyasztott 300 liter benzint.

Ezzel szemben az egy esztendő megalakulás óta volt 729 betegszállítás, 250 m ntés, 24 esetben kellett a mozgóórség, tehát a mentőket 1 03 ízben vették igénybe. A betegszállítások között 4 7 nő, 272 férfi szerepelt. Mentettek 90 nőt és 140 férfit. Betegszállítás helyben 525 vidéken 204 alkalommal fordult elő. A megtett kilométerek száma helyben 3357 vidéken 12253 összesen 15612 volt. Elfogyott egy esztendő alatt 3820 liter benzint.

— November végéig be kell adni a házbérvallomási ivateket. Értesítjük az adózó közönséget, hogy a 1931. évre szóló házbérvallomási ivateket november végéig kell beszoigáltatni a városi adóhivatalhoz. Az elkésztett beérkező adóívek tulajdonosait a kivetendő házaadó 5 és 10 százalékkal sújtják. A vallomási ivatek városháza emelet 20. számú helyiségében 6 fillérért kaphatók.

Röntgennel vizsgálják meg a bajai iskolás-gyermekeket

Október hó folyamán valamennyi iskolában elvégezték a növendékek újraoltását és az iskolavizsgálatokat is megtartották. Az eredmény szerint a gyermekek egészségi állapota kielégítő. Viszont szakatlanul sok eccémás és 13 trachomás gyermeket találtak. Az újraoltások száma 14. Folyamatban van az iskolás gyermekek röntgenátvizsgálása és pedig azért, hogy megállapítható legyen, mennyi a tuberkulózissal fertőzött iskolai tanulók száma. Néhány középiskolai átvizsgálás azt mutatja, hogy különösebb, súlyosabb esettől nem kell tartani. A gyanusoknak talált gyermekeket a Tüdőbeteggondozó Intézetnek adták át, további megfigyelés és a szükséges gyógykezelés illetve vizsgálat lefolytatása végett. Az elemi iskolás gyermekeket ezután fogják átvizsgálni. Ezek a vizsgálatok valószínűleg hónapokig is eltartanak. A tisztifőorvosi hivatal ilyen vizsgálatnak a tanítókat is szeretné alávetni.

HIREK

— Személyi hír. Dittrich Gyula városi főszámvevőhelyettes, aki a székesfehérvári polgármesteri ügy vizsgálatai miatt hónapokig távol volt, ma reggel hazaérkezett.

— A Leányklub Szent Imre délutánja. A bajai Szent Margit Leányklub ma délután 5 órakor a kulturdélutánja keretében Szent Imréről emlékezik. Az összejövetel előadójá Mihályfi János lelkes, aki Szent Imréről tart előadást. Kivüle a klub két tagja Szent Imre verset szaval. Az elnökség kéri a tagok pontos megjelenését.

— A Bajai Daloskör és a szekszárdi dalárda közös hangversenye. A Bajai Daloskör vezetősége tegnap Szekszárdon járt, hogy az ottani dalárda vezetőségével a már hónapokkal ezelőtt tervezett nagyszabású közös hangverseny idejét megbeszéljék és a programról is megállapodjanak. A nagyon nívósnak ígérkező hangversenyt december 7-re tűzték ki. A teljes műsorát a napokban adjuk.

— Szent Imre ünnepély a homokvárosi iskolában november hó 9-én, vasárnap volt. Sok szép szavallat es énekszám után Hauzler Lajosné tanítónő szép ünnepi beszéde következett. Utána tartották meg a szokásos szülői értekezletet, amelyen Kalocsai Viktória tanítónő mondott nagyon értékes beszédet a gyermeknevelés helyes irányáról. A nagy számmal megjelent szülők sok kedves emlékekkel szívükben hagyták el a kettős ünnepélyt.

— A katolikus egyesületek Szent Imre ünnepélye. Vasárnap, november 18-án este 8 órakor a Katolikus Legényegyletben Szent Imre ünnepély lesz. A nívós műsoru ünnepségen közreműködik a Katolikus Legényegylet dalárdája és zenekara, az egyházi énekkar, azonkívül az 560. sz. Károly király cserkészcsapat is. A Legényegylet vezetősége ezután is tisztelettel meghívja tagjait és az egyesület barátait az ünnepségen való részvételre. Az értékesnek ígérkező ünnepség részletes műsorát legközelebbi számunkban közölni fogjuk.

**Hűtéseket leszárít a
Höflet Gyermekhintőpot.
Nagy doboz 90 fill. Próbadohoz 30**

A város közigazgatási bizottsága a postakincstár magas díjai ellen

Kedden délelőtt 11 órakor tartotta a város közigazgatási bizottsága novemberi ülését Bisztray Balku Gyula főispán elnöklétével. A főispán megnyitójában meleg szavakkal üdvözli dr. Radetzky Ágost kir. pénzügyigazgatót, aki székfoglalója alkalmából első ízben jelent meg a közigazgatás ülésén.

A főispán annak a reményének adott kifejezést hogy az új pénzügyigazgató a tárgyilagosság és pontoság mellett megértő szívet fogja a közönség érdekeit is megvédeni.

Dr. Radetzky Ágost pénzügyigazgató meghatódottan köszönte meg az előlegezett bizalmat és kijelentette, hogy hivatalos teendőit mindenkor a helyi hatóságokkal összhangban kölcsönös megértéssel a közönség megaláztatására akarja végezni.

A pénzügyigazgató szimpatikus válasza után az egyes hivatalvezetők tették meg havi jelentéseiket. A jelentések a közügyek szokott menetét igazolták.

Az ülés során Szilágyi György a postakincstár tarifadíjainak emelése ellen szólott fel és indítványozta, hogy a közigazgatási bizottság felterjesztéssel forduljon a kereskedelmi miniszterhez és kérje, hogy a díjtételek emelését halassa el kedvezőbb időkre. Szilágyi György a díjtételek emelésében olyan terhet lát, aminőt a közönség a mai nehéz viszonyok között anyagilag súlyosan megérez.

Weidinger Dezső bizottsági tag szintén hozzászólt a kérdéshez. Véleménye szerint a díjtételek emelése nem hoz több bevételt, mert a közönség a mai nehéz gazdasági körülmények között csak a legsürgősebb esetben fogja igénybe venni a postakincstár szolgáltatásait.

A közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a felszólalások értelmében felterjesztéssel fordul a kereskedelmi miniszterhez.

Foglalkozott ezenkívül a bizottság a tisztifőorvosi jelentésnek a Röntgen átvizsgálások kapcsolatos részével.

Dr. Vojnics Ferenc polgármester hangsúlyozta, hogy a röntgenvizsgálatot egészségügyi szempontból a sok-sok tüdőgyulladásos megbetegedés ellenőrzésére mennyire fontosak. Hivatkozik arra, hogy a népszámlálási ívek egyik pontja szintén azt a kérdést veti fel, szenvedett-e az illető lapkitöltő tüdőcsucshuruban. Szerinte a kérdés mögött messzire kiható tervek állnak és az állam komoly intézkedésekkel akarja a tüdőbetegedéseknek elejét venni, illetőleg annak kifejlődését megakadályozni. A tüdőbajjt megfelelő vizsgálattal kell megállapítani, mert a legtöbb ember nem is tudja, volt-e valaha hasonló baja.

A polgármester nagyon intenzív fejtegetései általános érdeklődéssel találkoztak.

Perzsaszőnyeg kiállítást

rendez nov. hó 14—15—16 án estig bezárólag országosan elismert legjobb szőnyegkészítője, mint a m. kir. állam sokszorosan kitüntetett háziipari vállalkozója.

Megtekinthető a Nemzeti Szálló nagytermében. Nyitva d. e. 10—11 ig, d. u. 3—7-ig.

Szíves látogatást kér

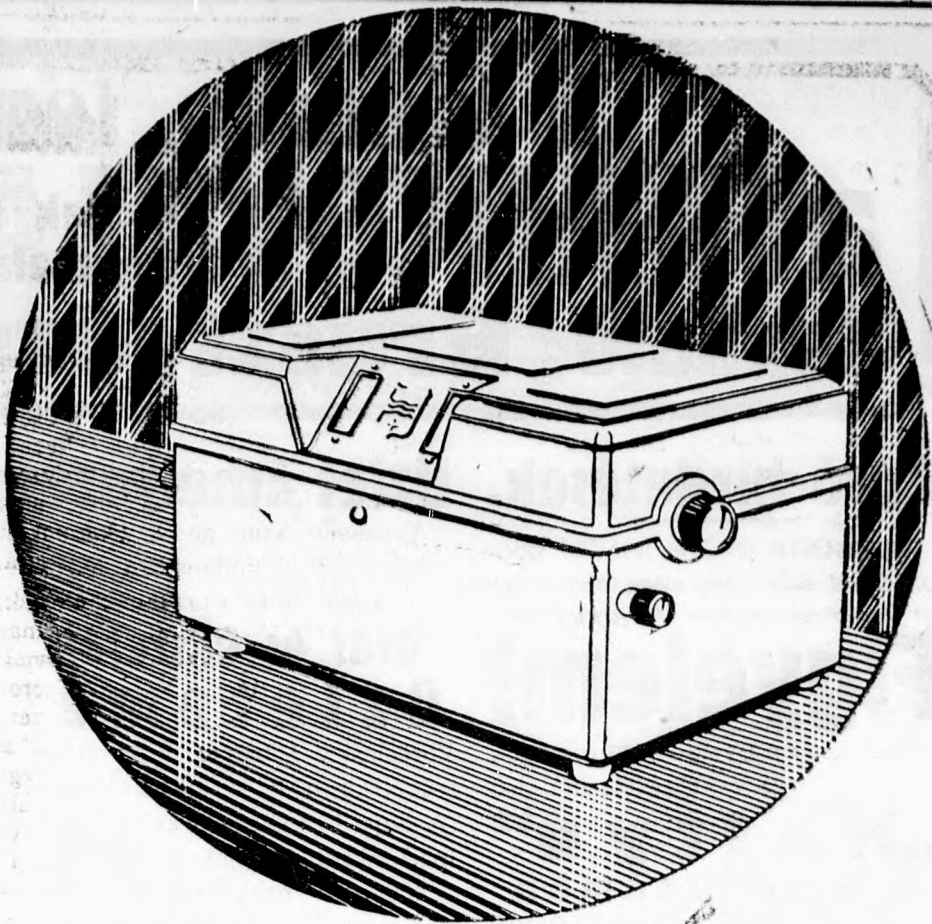
Gábor Endre
szőnyegiparos.

— **A közkórház betegforgalma.** A városi közkórház betegforgalmi kimutatásában az elmúlt havi maradvány 377. Októberben felvettek 245 beteget. Született 13 gyermek, halálozás 13 volt, elbocsátottak 282 beteget, a hónap végén a betegek száma 389 volt.

— **A kórházbizottságnak bemutatják a legutóbbi kórházépítéset.** Holnap, csütörtökön délelőtt 9 órakor a városi kórházi bizottsága ülését tartja a közkórházban. Ez alkalommal fogja dr. Róna

Dezső kormány főtanácsos kórházigazgató a legutóbbi kórházépítkezéseket és pedig a kórház új mosókonyhájának berendezését, a Vass József tüdőpavilon padlásterén épült manzárd lakásokat a bizottság tagjainak bemutatni.

— **28 új beteget van a tüdőgondozónak.** A Vass József Tüdőbeteg pavilonba októberben 28 új beteget vettek fel. A különböző orvosi rendelések igénybevétele 486 ízben fordult elő. Az elmúlt hónapban 93 liter tejet osztottak ki. A

Én is Philips rádiót veszek!..

Az új Philips Mestermű 2531. sz.

Valóban Európát hozza!

Legmodernebb technika.

Tökéletes hangszer.

Részletre is beszerezhető.

Kérjen okvetlen leírást.

gondozónői látogatások száma 20 volt. Halálozás négy esetben történt. A Közegészségügyi Intézet októberi kimutatásában 531 különböző vizsgálat szerepel. Az Egészségvédelmi Intézet októberben felvett 63 beteget, rendelt 697 esetben.

— **A bajai anya- és csecsemővédelem.** Az elmúlt hónapban Baján az anya- és csecsemővédelem keretén belül orvosi tanácsadásban részesült 210 csecsemő, 63 kisdéd és 7 terhes. A gondozónői látogatások száma csecsemőknél 290, kisdédknél 145, gyermekágyasoknál 42, terheseknél 5 volt.

— **A Hamburgi menyasszony a Katolikus Legényegylet Katalinbáiján.** A bajai Legényegylet ha-

gyományos Katalin-napi báijára az előkészületeket megkezdette. Az egyesület kitűnő működvelő gárdája Lovass Andor belvárosi karnagy és Majorcsics József vezetésével már hetek óta tanulja a Hamburgi menyasszonyt. A nagyszerű operettet sok hangulatos zene és énekszám teszi igen változatos és a rendezést elsőrangban végző Lovass karnagy a szereplőkkel minden nap próbát tart. A szereplők, a már sok sikert arató kitűnő működvelők a legnagyobb ambícióval és ügyességgel oldják meg cseppet sem könnyű feladatukat. Az előadás a Legényegylet számára ismét a legmelegebb sikert igéri.

U—R—A—N—I—A

1930. november 12-én, szerdán 6 fél 9. 13-án, csütörtökön 6 fél 9.

HAROLD BAJBAN

beszélő, zenélő csevegő, fecsegő érdeket feszejtő burleszk attrakció 12 fejezetben.

Kísérő filmje:

A Paramount 64 tagu orcsesztere.

Kísérő filmje:

Sic mint tűzoltó

Hangos rajz film.

Ruth Etting

Kamara énekesnő csodás énekszámai.

A legújabb, legjobb, legolcsóbb a FRANCOVILLA rádiókészülék

Kapható: **Bruszt József** cégnél, Baján, Szent István-tér 4.
Telefon: 255.

Apró hirdetések.

Bergschire fél-éves tenyész koca stüdök eladó. Cim a kiadóban.

Figyelem!

Eritesem a nagyérdemű közönséget, hogy Baján 28 év óta fennálló első

„H a t t y u”

Gőzmosodámba elő állított ing és gallért Baján a legolcsóbban és legújabb módszer szerint tükör fényesen lesz előállítva. Törés kizárva galler tisztítás drb. kint 10 fillér, azonkívül mindenféle fehérneműt a legolcsóbban tisztítok és mindenféle fehérnemű tisztítás 8 napon belül el lesz készítve. Kerem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását.

Maradok tisztelettel

Antal B.

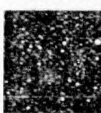
Péter-Pál-utca 1. a plébánia templom mögött.

KALOR

a kályhák királya
előnyösen
beszerezhető

U T R Y-nál.

Telefon: 280. Erzsébet kir.-utca 38.

Ejjeli

szolgálatot tart

reggel fél 8 óráig és
vasárnap d. u. nyitva
nov. 10-től nov. 17-ig

Lovasy Üdön
dr. Geiringer János
gyógyszertára.

Üzlet áthelyezés.

Vanszerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy 30 év óta fennálló

órás és ékszerész üzletemet

Vörösmarty Mihály-u. 1. sz. alól Erzsébet kir.-u. 6. sz. alá helyeztem át. (A Bajai Kereskedelmi és Iparbankkal szemben.)

Midőn a nagyérdemű közönség szíves támogatásáért köszönetemet fejezem ki, egyben kérem további szíves támogatását

tisztelettel

SZEILE FERENC

Elavult régi Rádióját

becseréljük

modern PHILIPS rádióra

Rádió készülékek kedvező

részletfizetésre.

KÓKAY TESTVÉREK

rádió szaküzletében Baja.
(városháza alatt.)

VARRÓGÉP

JAVÍTÁS

SAKSZERUEN
ES GYORSAN.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Erzsébet királyné-utca 11.

Takarékpénztár-utca 2. üzlethelyiség kiadó.

Egy jókarban levő
plüs sezlon
eladó.

Tóth Kálmán utca 36/c.

LAKY

bérautója
megrendelhető,
helyben és vidékre

Telefonszám: 375.

Csepel Varrógépek

hosszu és nagyon kedvező részletfizetésre.
A modern és divatos himzötanfolyam díjmentes tanítása

KÓKAY TESTVÉREK

Csepel varrógépek főlerakata BAJA. (Városháza alatt.)

Ha még nem vett kiváló
önborotva pengét
olcsón, úgy forduljon
U T R Y-h o z.

Baja, Erzsébet királyné-ut 38. — Telefon: 280.

Nem trükk, valóság!

Meleg barátságos tiszta Bőséges izletes házi	szobakészítés	árból 20% I árból :!!!: 10% II

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője
—: Budapesten, a Park szállodában VIII., Baross-tér 10. —: (Szemben a Keleti Pályaudvar érkezési oldalával.)

Sezlonok, matracok, szalon és uriszoba garniturák, mindenféle kárpitos áruk
fizetési kedvezménnyel is
k a p h a t ó k

SCHAFFLER MÁTYÁS

kárpitosnál, Gróf Zichy Bódog-tér 1. (Hitel Bank alatt.)
Javitások és alakítások.